

4/7

3/7

Sigurd Hoel

har enligt en intervju som återopats i flera svenska tidningar påstått bl. a. att "våra dagars Europa icke tål vid att bli avkristnat" och att "kristendomen är den enda livsåskådning varmed kommunismens nyttomoral kan bemötas". På förfrågan meddelar Sigurd Hoel att han icke haft tillfälle att före publiceringen genomgå den intervju varom här är fråga (Morgenposten) och att den icke återger hans uppfattning. Intervjuaren har på flera punkter missuppfattat Hoel eller omedvetet tillagt Hoel sina egna åsikter. "Till exempel", skriver Hoel, "jag sade visserligen att man kunde säga att kyrkan i Italien för närvarande i viss mån håller kommunismen i schack, men jag tillfogade att som motståndare till totalitära system var kyrkan opålitlig, och måste vara det, eftersom den själv representerade ett totalitärt tankesystem. Vidare att den hade visat sig mer än tveklaktig (under lång tid i varje fall) när det gällde motståndet mot Mussolinis och Hitlers totalitära system." Sigurd Hoel, vars rationalism står utom debatt, bör alltså inte återopas för den inom kyrkliga kretsar populära men ohållbara föreställningen att endast en religiös åskådning kan ge stöd för kamp mot diktaturtendenserna.

AV och OM MAURIAC

FRANÇOIS MAURIAC har ofta kritiserats för att han blandar ihop sina figurers tankar med sina egna: man vet inte — bör kanske inte veta? — om det i en given situation är låt oss säga Thérèse Desqueyroux eller Mauriacs reflexioner som presenteras. I sin senaste roman, *L'ogneau* (Flammarion, 425 franc), som Mauriac med rätta betecknat som den allra kristligaste av sina romaner, har denna metod — eller denna tendens — drivits till det yttersta. Huvudpersonen, Xavier, är Jesus, men också en människa som tror på Jesus, en kombination av Jesus och Mauriac. Xavier var, skriver Mauriac i satser som erinrar om hans "Vie de Jésus", "en ung maskulin varelse på tjugutvå år (un måle, inte un homme heter det för att understryka sexualiteten); och han skilde sig från alla dem som han kommit i beröring med eller lärt känna blott genom sitt omätliga hjärta, genom denna hunger att fästa sig vid människor, att lida och att dö som han funnit hos någon annan". "Jag har kommit", säger Xavier, till resonerande och tvivlande "för att hjälpa Er att bära det eller kanske för att bära det i ert ställe." Vid ett tillfälle bär Xavier en tung stege för kunna komma in till och trösta ett instängt barn; han njuter av bördan, den böjda, slavaktiga hållning som bärandet framtvingar, de sår han får på axlarna och de bara fötterna. "Detta köttets lidande mottog han med samma känsla som nattvarden. Han njöt av det, han höll fast vid det för att inte låta något gå förlorat; han tänkte på intigheten i sina vanliga prövningar; han anade den utsökta lyx som består i att utveckla och fritt utnyttja ett ömtåligt samvete. Han kände tyngden av en tår, av en droppe svett eller blod bland alla dem som frampressas inte blott av den mänskliga hårdheten, ty vårt liv, vårt dygdiga liv, kan inte bestå om det ej bäres, uppehålls av denna ousinliga flod."

I satser av sådan pregnans, sådan lidelse och sådan bitter ironi framställes Jesusgestaltens självfallna, övermänskliga godhet, kryddad av, kontrasterande mot, förenad med Mauriacs medvetenhet och förtvivlan inför det omöjliga i efterföljelsen — en förtvivlan som genom en och annan formulering får vidkännas den reduktion, det förakt som även den i sitt mänskliga elände förtjänar. Längre i spändhet, i spänning har Mauriac inte kommit.

François Mauriac

Det drag som främst framhäves hos Xavier är hans begär att förstå och hjälpa de människor han möter. Han vill "kalla dem vid förmann, hålla fast vid dem, tränga in i deras liv, skydda dem från varje fara, av sin kropp göra en fästningsvall framför dem". Det är "en onaturlig, en gudomlig passion... en Guds passion för den varelse han skapat", men inte minst på den punkten märks Behovet att begripa, analysera, betonas på ett sätt som för tanken på romanförfattaren mer än på Gud, som inte rimligen bör ha svårigheter i den vägen; hos Jesus möter inte denna litet obehagliga nyfikenhet. Utmärkande för Xavier är också att han med samma iver